

ÔN TẬP CHUYÊN ĐỀ: TRUYỆN TRUYỀN THUYẾT VÀ CỔ TÍCH

MÔN NGỮ VĂN LỚP 6

A. ĐỌC

1. Tri thức đọc hiểu:

a. Truyện truyền thuyết và truyện cổ tích.

- Truyện truyền thuyết là loại truyện dân gian, có yếu tố hoang đường, kì ảo, kể về các sự kiện và nhân vật liên quan đến lịch sử hoặc giải thích nguồn gốc phong tục, cảnh vật địa phương theo quan niệm của nhân dân.

- Truyện cổ tích là loại truyện dân gian, thường có yếu tố hoang đường, kì ảo, kể về cuộc đời của một số kiểu nhân vật như: nhân vật có tài năng kì lạ, nhân vật dũng sĩ, nhân vật thông minh, nhân vật bất hạnh, nhân vật ngốc nghếch, người mang lột vật,... nhằm thể hiện ước mơ, niềm tin của nhân dân về chiến thắng cuối cùng của cái thiện đối với cái ác, cái tốt đối với cái xấu,...

b. Chi tiết, cốt truyện, nhân vật.

- Chi tiết là những sự việc nhỏ trong văn bản, tạo nên sự sinh động của tác phẩm, ví dụ: chi tiết cậu bé lên ba mà vẫn không biết nói, biết cười trong truyện Thánh Gióng.

- Cốt truyện là một hệ thống sự kiện được sắp xếp theo một ý đồ nhất định nhằm thể hiện nội dung, ý nghĩa của tác phẩm, ví dụ cốt truyện Thánh Gióng gồm các sự kiện chính: Gióng sinh ra kì lạ, đòi đi đánh giặc; đánh tan giặc; bay về trời.

- Nhân vật là người, con vật, đồ vật,... được miêu tả, thể hiện trong tác phẩm văn học. Đặc điểm của nhân vật thường được bộc lộ qua hình dáng, cử chỉ, hoạt động, lời nói, ý nghĩ,...

2. Bảng tổng kết tác phẩm:

Tiêu chí Tác phẩm.	Nội dung	Nghệ thuật
Thánh Gióng	Truyện thể hiện quan niệm và ước mơ của nhân dân ta về hình mẫu lí tưởng của người anh hùng chống giặc ngoại xâm. Bên cạnh đó, truyện thuyết cũng nói lên sức mạnh tiềm tàng, ẩn sâu bên trong những con người kì dị.	Xây dựng nhiều chi tiết tưởng tượng kì ảo tạo nên sức hấp dẫn cho truyện thuyết.
Thạch Sanh	Truyện ngợi ca những chiến công rực rỡ và những phẩm chất cao đẹp của người anh hùng – dũng sĩ dân gian. Thể hiện ước mơ về sự đổi đời, ước mơ đạo lí của nhân dân: cái thiện thắng ác, chính nghĩa thắng gian tà, hòa bình thắng chiến tranh,...	- Truyện sử dụng nhiều chi tiết tưởng tượng thần kì độc đáo và giàu ý nghĩa (sự ra đời và lớn lên của Thạch Sanh, cung tên vàng, cây đàn thần, niêu cơm thần...) - Xây dựng hai nhân vật đối lập.
Sự tích hồ Gươm	Truyện Sự tích Hồ Gươm ca ngợi tính chất chính nghĩa, tính chất nhân dân và chiến thắng vẻ vang của cuộc khởi nghĩa Lam Sơn chống giặc Minh xâm lược do Lê Lợi lãnh đạo ở đầu thế kỉ XV. Truyện cũng nhằm giải thích tên gọi	Sử dụng nhiều chi tiết tưởng tượng, kì ảo, giàu ý nghĩa.

	hồ Hoàn Kiếm, đồng thời thể hiện khát vọng hoà bình của dân tộc.	
--	--	--

B. TIẾNG VIỆT

1. Từ đơn:

- Từ đơn là từ chỉ có một tiếng, ví dụ: ông, bà, nói, cười, đi, mừng,...

2. Từ phức:

- Từ phức là từ có hai hay nhiều tiếng, ví dụ: cha mẹ, hiền lành, hợp tác xã, sạch sẽ, sạch sành sanh,...

+ Từ ghép là từ phức do hai hay nhiều tiếng có quan hệ về nghĩa với nhau tạo thành, ví dụ: cha mẹ, hiền lành, khôn lớn, làm ăn,...; đồ loè, xanh um, chịu khó, phá tan,...

+ Từ láy là từ phức do hai hay nhiều tiếng có âm đầu hoặc vần (hoặc cả âm đầu và vần) giống nhau tạo thành, ví dụ: chăm chỉ, thật thà, lim dim, lủi thủi, từ từ,... Trừ trường hợp lặp lại nguyên vẹn một tiếng có nghĩa như xanh xanh, ngời ngời,... trong các tiếng tạo thành từ láy, chỉ một tiếng có nghĩa hoặc tất cả các tiếng đều không có nghĩa. Đây là điểm phân biệt từ láy với những từ ghép ngẫu nhiên có sự trùng lặp về ngữ âm giữa các tiếng tạo thành như: hoa hồng, học hành, lí lẽ, gom góp,...

C. VIẾT

1. Bố cục bài văn kể lại một truyền thuyết hoặc cổ tích.

- Mở bài: Giới thiệu hoặc nêu lí do kể lại truyền thuyết hoặc cổ tích đó.

- Thân bài: Dựa vào các sự kiện chính của truyện, kể lại diễn biến câu chuyện bằng lời văn của em theo trình tự thời gian.

- Kết bài: Nêu cảm nghĩ của em về truyện hoặc nhân vật chính trong truyện.